

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Égész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

HÍRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 10. A képviselőház a nyári szünet után ma délelőtt 11 órakor *Justh* Gyula elnöklete alatt tartotta első ülését.

Az ülésen a Bécsben időző *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter kivételével az összes miniszterek jelen voltak.

Az elnöki bejelentések során felolvasták a király leiratát az ülészek megnyitására, amit a Ház tudomásul vett.

Majd felolvasták az *Achim* András békcésabai mandátumának megsemmisítéséről szóló kuriai ítéletet. Szintén tudomásul vétetett.

A beérkezett kérvények és indítványok felolvasása után *Justh* Gyula elnök bejelenti, hogy összehívhatatlansági bizottság tagjait e hó 19-én választják meg. Közli továbbá, hogy *Polanyi* Géza igazságügyi miniszter a Jekellalussy-Kovácsügyre vonatkozó interpellációra a Ház pénteki ülésén fog válaszolni.

A Ház munkarendje.

Wekerle Sándor miniszterelnök előterjesztést tesz a Ház legközelebbi munkarendjéről. Kéri a képviselőházat, hogy legközelebbi ülését pénteken délelőtt 10 órakor tartsa. Ekkor fogja benyújtani a jövő évi állami költségvetést és a zárószámadásokat. Ugyanekkor *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszter öt törvényjavaslatot fog benyújtani, amelyeket kiadnak az illetékes bizottságoknak, hogy a képviselőház a jövő héten megkezdhesse az érdemleges tárgyalásokat.

„A TENGERPART” TÁRGZÁJA

Az ünnepelt barátja.

Irta: *Pierre Marin*.

— Kati, — szolt a leányhoz, miután hat órakor reggel lábujjhegyen belépett — felkelt már az ur?

— Mosdik, — válaszolt a szobalány.

— Jó, akkor adjon egy csésze kávé. Otthon nem volt maradásom, csaknem megölt az izgalom. Hiszen azalatt itt nagy események játszódhattak volna le.

— Eddig nem történt semmi. Aludt, mint egy medve, s mikor felebredt, káromkodott.

— Kedves Kati, jól tenné, ha ma válogatottabb kifejezéseket használna. Barátom ma tölti be ötvenedik évét.

— Tudom.

— Küldöttségek fognak jönni, aggok, ifjak. De olyan jó barátja, mint én vagyok, még sincs több.

— Ezt akárki mondhatja.

— Nem, Kati, nem mondhatja mindenki. En ott álltam dicsőségének bölcsője mellett, én fírdőztam annak nagyvívá nevelésén. Ad-

Justh Gyula elnök javaslatára a Ház kimondja, hogy legközelebbi ülését pénteken tartja meg.

A hirlapok szubvencziója.

Következnek az interpellációk.

Szemere Miklós a lapok óriási pangsálit teszi szövé. Tisztelet a kivételnek — ugymond — de nálunk a gomba módra elszaporodott lapokat az állam, a bankok és egyéb magánvállalatok tartják fenn. Biztos forrásból tudja, hogy az államvasutak költségvetését 400.000 koronával terhelik a lapok. Adatokat közöl a lapok szubvenczióiról. Követeli, hogy az e téren uralkodó rendszer szűnjék meg és a közvagyon ne prédálják ilyen célokra. Az új kormányzasi rendszertől elvárja ezen a téren is a reformot.

Wekerle Sándor miniszterelnök olyan sürgősnek és fontosnak tartja ezt az interpellációt, hogy nyomban megadja rá a választ. Elismeri, hogy a lapok szubvenczióit illetőleg csakugyan tarthatatlan állapotok vannak. Megemlíti, hogy a kormány átvételekor rettenetes állapotokat talált. Még olyan lapok is élveztek szubvencziót, amelyek a kormányt nemcsak hogy nem támogatták, hanem támadták. A mostani kormány ezen a téren is reformálni akar, de a sajtó purifikálásához szüksége van a társadalom támogatására is.

A vidéki lapok szubvenczióját illetőleg kijelenti a miniszterelnök, hogy a kormány csak ott juttat a lapoknak valamely csekélységet, ahol a megyei hivatalos lap kiadása nagyobb áldozattal járna, vagy ahol a nemzetiségi izgatások ellensúlyozása céljából szükség van lapra. Ezeknek azonban csupán aprópénz jut.

Kati morogva távozott s csakhamar visszatért. De csaknem felkiáltott meglepetésében, mikor gazdája barátját, ki időközben felsőkabátját levetette, trakkban, fehér nyakkendősen látta maga előtt állni, mellén ázsiai és afrikai érdemjelekkel.

— Jesszusom! Talán bálban tetszett lenni?

— Nem, Kati. Egyenesen felöltöztem a ma esti bankettre. Ma már nem lesz érkezésem önmagammal foglalkozni. Többször mint küldöttségi tag szerepelek. Mint a «Vig cimborák» t. b. elnöke, mint a «Cserebogár» asztaltársaság szónoka, mint az «Elhasznált Bélyeggyűjtők Egyesülete» disztagia stb., stb.

— S ezt a sok hivatalt egyedül tölti be?

— Persze, sőt még többet is. Különben itt áll a látogatójegyemen. Tartsa meg emlékül.

— Soha ilyet!

Az ünnepelt barátja kéjjel szürsölte kávéját. Aztán lapot kért. Egy kis hir után érdeklődött, melyet maga vitt a szerkesztőségbe, s most valamennyi ujság átvette! A jubileum tehát közhírre van téve.

E perczen kinyílt a hálószoba ajtaja, s a jubiláns lépett ki rajta.

— Barátom, ma ötven éves vagy! Hadd

A miniszterelnök választát úgy az interpelláló, valamint az egész Ház tudomásul veszi.

A nőkérdés.

Vajda Sándor interpellációt intéz a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez az iránt, hajlandó-e a nőkérdésre vonatkozólag kiadott rendeletét visszavonni?

Az interpellációt kiadják a miniszternek.

Ezzel az ülés véget ért.

A kormány programja.

Budapest, október 10. Illetékes helyről jelentik, hogy a kormány nagy súlyt helyez arra, hogy programját, amelyre az 1907. évi költségvetés építve van, minél előbb megvalósíthassa. Ezért minden lehető elkövet, hogy már a jövő év első napjaiban szabad kezét nyerjen és a költségvetésben megjelölt terveket és feladatokat megvalósítsa.

A király *Andrássy* szobrának leleplezésén.

Budapest, október 10. Politikai körökből eredő értesülés szerint a király a tegnapi kihallgatáson kijelentette *Wekerle* Sándor miniszterelnöknek, hogy részt fog venni *Andrássy* Gyula gróf budapesti szobrának leleplezési ünnepségén.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, okt. 10. A függetlenségi párt ma este *Kossuth* Ferencz elnöklete alatt értekezletet tartott, amelyen egyhangulag *Leszkay* Gyulát jelölték a képviselőházban megüresedett háznagyi állásra. *Kossuth* Ferencz arra kérte a párt-

— Bolond vagy! — mondja a másik. — Hisz egy lélek sem jött. S ha kudarcot vallok e jubileummal, nem tudom, mit teszek veled.

— Szerénység a férfi disze! Minden nagy ember szerény. Így szeretlek téged! De manapság kutyába se veszik azt az embert, aki nem jubilál. A kiról nem beszélnek, azt elfelejtik.

— No hát ülünk le és várjuk a vendégeket.

Hallgatagon reggeliztek egymás mellett ezután. Majd belépett Kati és egy hirlapirót jelentett be, aki jubileumi hírt jött lapja számára.

— Szépen vagyok, — mormogott a jubiláns.

A barát azonban parancsoló kezmozdulattal szolt:

— Kati, bocsássa be azt az urat!

— Megöllek! — fenyegetődött a jubiláns.

— Bizd csak reám a dolgot. Mindjárt özönlenni fog ide a szerencsekívánók serege. En voltam az első.

— Ejh! Nem is jön több.

— Majd meglátjuk.

S a laptudósító hírszomjas lélekkel lépett be. A jubiláns barátja melegen fogadta.

tagokat, hogy a baráti viszony istápolása végett a párttagok látogassák meg az egyesült pártok klubjait és viszont ezeknek tagjai is meglátogatják a függetlenségi pártkört. Arra is felkérte a párttagokat, hogy *Rákóczi* hamvainak orsovai fogadásánál minél nagyobb számban jelenjenek meg. Végül közölte, hogy a kormány a *Rákóczi diffamáló 1715-iki törvény hatályon kívül helyezése iránti törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elé.*

Uj államtitkár.

Budapest, okt. 10. Beavatott helyről jelentik, hogy a kormány a legközelebbi napokban betölti a belügyminisztériumban az adminisztratív államtitkári állást, amelyre *Nagy Emilt,* a szolnoki kerület országgyűlési képviselőjét nevezik ki.

Felmentő verdikt.

Nyiregyháza, okt. 10. *Kutoni Béla,* a Nyiregyházián megjelenő „Szabolcs” című lap munkatársa ez év április havában agyonlőtte *Grósz Mihály* pinczért, aki őt egy mulatóhelyen megtámadta amiatt, mert bizonyos visszaéléseket leleplezett. Az esküdtszék a vádlottat felmentette.

VÁROSI ÜGYEK.

A városi képviselőtestület ülése.

A városi képviselőtestület a nyári szünet után e hó 12-én, pénteken délután 6 órakor tartja első ülését, amelynek napirendjére számos egyéb tárgy közt ki van tűzve a *Rákóczi* hamvainak hazaszállítása alkalmából tartandó ünnepségekre szóló meghívás is.

A városi állandó bizottság ülése. A városi állandó bizottság ma délután 6 órakor *Vio Ferencz* dr. polgármester elnöke alatt tartott ülésén folytatta a választói névjegyzék ügyében beadott felelőzések tárgyalását. Néhány reklamációnak helyt adtak, másokat ellenben elutasítottak. Ezután a város 1905-ik évi zárószámát tárgyalták és jóváhagyták. A Gyermekbarát-egyesület kisdudóvájának 319.54 koronát engedélyeztek gyalogjáró építésére. Roitz folyamodónak megengedték egy barak építését köztelken. Tekintettel az idő előrehaladott voltára, a zárt ülést

— Epp jókor jön, Most kifújhatjuk magunkat. Most válogatják a másik szobában a táviratokat és leveleket, melyeket csak reggeli lapja számára bocsáthatunk rendelkezésére. Mindjárt a kora reggeli órákban gratulált: a „Vig ezimborák” társasága, a „Cserebogár” asztaltársaság, az „Elhasznált Bélyeggyűjtők Egyesülete” és még néhány kiválóbb klub és jótékony egyesület küldöttsége.

— Talán tollba mondhatná ezeknek is a neveit?

— Mihelyst kevésbé kovályog a fejem. Az öné lesz az elsőség, igérem. Majd megküldöm becses lapjának a névsort.

A sajtó férfia megnyugtatta távozott.

A jubiléus megnyugodott. Kezdte „nagy” embernek érezni magát. De barátja a fejébe kapott.

— Ostoba voltam! — mormogta. — Ezt az embert nem kellett volna eleresztenem. Néhány rokonszenves vonást és adomát kellett volna elmondani az életéből. Most, amikor egyéb anyaga nincs, bármit is hálásan fogadott volna. No, de talán jön még riporter.

Es jöttek is számosan. S a jó barát annyi adomát beszélt el nekik, hogy mindegyiknek külön gyűjtemény jutott belőle. Deltájban már néhány homályos nevű, de magasztos czélú egyesület is megjelent a láthatáron. És amikor

ma nem tartották meg. Az ülés este nyolcz órakor ért véget.

Ragályos betegségek. Ez év szeptember havában Fiumében az egészségügyi hatóságnak a következő ragályos betegségek eseteket jelentettek be: Tífusz 8, skarlát 16, difteritisz 13, számarhurut 3 eset. A városi kórházba 4 trahomás, 1 tífuszos és 1 számarhurutos beteget szállítottak be Szusákról. — Az október 1-től 7-ig terjedő héten 3 skarlát, 1 difteritisz és 5 tífusz-eset fordult elő. Meghalt skarlátban 1 beteg. A kórházba szállítottak Szusákról 1 tífuszos és 1 skarlátos beteget.

KÜLÖNFÉLE.

A kormányzó neje elutazott.

Nakó Sándor gróf kormányzó neje, szül. *Lipthay Eszter* bárónő kis leányával a ma esti gyorsvonattal Nagyszentmiklósról utazott. A kormányzó holnap este utazik el. Előbb Bécsbe megy, majd Budapestre és onnan nagyszentmiklósi birtokára utazik, ahol hosszabb időt fog tölteni.

Rákóczi-ünnep Fiumében.

Rákóczi Ferencz és bujdosó társainak hamvai tudvalevőleg e hó 28-án érkeznek hazai földre. A *Fiumei Magyar Kör* ezen a napon, amely éppen vasárnapra esik, nagyszabású kegyelet ünnepet fog rendezni. Dél előtt ünnepi istentisztelet lesz a plebania-templomban a közönség és a tanulóifjúság részvételével. Este 8 órakor a Deák-szálló nagytermében *Rákóczi-ünnepet* rendez a kör. A nagy nap jelentőségét úgy magyar, mint olasz beszédben méltatni fogják. A magyar ünnepi beszéd megtartására az országgyűlési függetlenségi párt egy tagját fogják felkérni. Lesz szaválás, ének és tárogató-előadás is. A műsort most állítja egybe a kör vezetősége.

Váltóhamisító olasz hirlapíró.

E czímen a Zágrábban megjelenő „Pokret” tegnapi száma a következőket közli fiumei levelezője tollából: Az autonomista „Voce del Popolo” és a „Fiumei Hirlap” között már régóta elkeseredett harc folyik. Most kiderült, hogy a „Voce del Popolo”-nak egyik főmunkatársa a „Fiumei Hirlap” szerkesztőségének híreket szolgáltatott az autonomisták táborából és ezzel anyagot szolgáltatott az autonomisták és különösen Zanella képviselő támadására. A „Fiumei Hirlap” kiadója, *Tóth Elemér,* ezeket a szíveségeket azzal hálálta meg, hogy a „Voce del Popolo” munkatársának egy 500 koronás váltót juttatott. De az olasz újságíró ezzel nem érte

a város egy ismert kortese is a gratulálók közé állt, a jó barát örverdezve sngta a jubiléus fülébe:

— No ugye, jól sikerült a dolog? De munkába is került!

Délután megcsappant a látogatók száma, s a jubiléus ismét haragudni kezdett barátjára. Az esti lapok megjelenése után azonban egyszerre megváltozott a hangulat. Az emberek, akik eddig nem gratuláltak, nem akarták, hogy a reggeli lapok nevük kihagyásával jelenjenek meg, holott ismerőseik nevei már a megelőző számban ott ragyogtak. Otthagyták a klubot, kávéházat s rohantak jubilálni.

A jubiléus szerény tartásban fogadta hivat. Érezte, hogy érdemeit megilleti ez a jutalom.

— Csak ez a fráter ne sűrögne-forogna szüntelenül körülöttem. — gondolta. — Nem-hogy szerényen félrevonulna, mikor polgártársai a valódi érdemet méltányolják!

A jóbarát ezalatt halálosan ledolgozta magát. Arca verejtékezett s haza kellett szállnia, hogy ruhát váltson. A banketten a kortes mellett ült, ki kocczizott vele. Erre az ünnepelt barátja diadalittasan szólt:

— Ugye, sikerült a jubileumom! . . .

be, hanem 900 koronára hamisította a váltót. A hamisításra rájöttek és ebből óriási botrány támadt. Az olasz újságíró elhagyta a felesége, az újságíró maga pedig Amerikába szökött. Az autonomistákat nagyon kínosan érinti a dolog.

Eddig a „Pokret” tudósítása. A szóban forgó újságíró, *Vachal Egidio,* saját értesülésünk szerint szeptember 22-en tényleg elbocsátott a „Voce del Popolo” szerkesztőségének kötelékéből, miután két, 500 és 300 koronáról szóló, *Tóth Elemér* dr. által írárt váltóját lejártakor nem tudta beváltani és e váltóról az óvatolás folytán tudcmást szerzett a „Voce del Popolo” szerkesztősége is. *Vachal* akkor beismerte, hogy összeköttetésben állott a „Fiumei Hirlap” szerkesztőségével és saját bevallása szerint viszontszolgálat fejében kapta a váltókra a kezességeket. Arról, hogy hamisítás történt volna e váltókkal, nem volt egyáltalában szó és erről nem tud a „Voce” ma sem. A váltók közjegyzői óvatolása alkalmával tényleg valódnak vétegett *Tóth Elemér* dr. aláírása is. *Vachal,* állás nélkül maradván, a „Vindobona” Lloyd-hajóval Dél-Amerikában lakó atyjához utazott — tudunkkal rendes utlevéllel — és felesége is, akivel alig egy éve kelt egybe, kikísérte férjét a hajóhoz.

Hajótulajdonosok gyűlése. Tegnap délután 4 órakor a fiumei hajótulajdonosok gyűlést tartottak az „Orient” hajóstársaság helyiségében a *szabadhajózársról szóló törvényjavaslat* megbeszélése végett. A gyűlésen részt vett *Zanella Rikárd* országgyűlési képviselő is. Elhatározták, hogy egy kimerítő memorandumban a javaslatnak a nemzeti tengerészet érdekeire nézve hátrányos rendelkezéseit pontozatokba foglalják és a memorandumot kinyomatván, eljuttatják az illetékes helyekre figyelembevétel végett.

Uj osztrák-horvát hajózási vállalat. Bécsből jelentik, hogy egy rovignói pénzcsoport kérvényt adott be egy osztrák belügyminiszterhez, amelyben az osztrák-horvát hajózási vállalat engedélyezését kéri. Az új társaság hajóárakat akar berendezni Fiume és a quarnerói szigetek között. A vállalat alapítókéje félmillió korona lesz.

Kereskedők és iparosok gyűlése. A Kereskedők és Iparosok Egyesületének helyiségében ma délután a fiumei kereskedők és iparosok népes gyűlést tartottak, amelyen a kereskedelem, ipar és tengerészet nagy függő kérdéseit tárgyalták. A gyűlésen részt vett *Zanella Rikárd* országgyűlési képviselő is. A tanácskozás bizalmas jellegű volt.

Elhalasztott gyűlés. Az e hó 14-ére, vasárnapra egybehívott munkásgyűlést előre nem látott okok miatt vasárnaphoz egy hétre, e hó 21-ére halasztották.

Táncztanítás. A *Fiumei Műv. Altszti Kör* elnöksége értesíti a kör tagjait, hogy az idén a rendes táncztanítás november 3-án egy megnyitó koszorúcskával veszi kezdetét. Beiratkozni lehet *Polgár Sándornál,* a kör pénztárosánál (máv. fűtőházi iroda) mindennap és kivételesen a megnyitó koszorúcska estéjen a kör helyiségében.

Egy olasz vasut tőkeemelése. Milánóból taviratozzak, hogy az északi Milanóvasutársaság részvénytőkéjét legközelebb húszezer millió liráról negyvenmillió lirára emelik föl. A vasutársaság a pénzt új vonalak építésére fordítja.

Hajók forgalma. A mai nap folyamán a következő hajók érkeztek a fiumei kikötőbe: A „Duna” Adria-gőzös Sorlini kapitány parancsnoksága alatt Rotterdamból; a „Saturno” Lloyd-gőzös Giaia kapitány parancsnoksága alatt Triesztből; a „Sipan” osztrák gőzös Heller kapitány parancsnoksága alatt Cattaróból. — Elindult a „Vindobona” Lloyd-gőzös Petris kapitány parancsnoksága alatt

4 PÁR CZIPŐ

csak 2 frt 95 kr.

Tömeges bevásárlásaink következtében, addig míg készletünk tart, nagyon olcsó árakon adunk el czipőket, 1 pár férfi és 1 pár női fuzós-czipő, barna vagy fekete bőrből, orrvédővel, erős bőrből készült szögelt talppal, a legújabb minta szerint, továbbá 1 pár férfi és 1 pár női könnyű divetczipő csinosan kidolgozva mind a 4 pár csak 2 forint 95 krajczárba kerül

Czipő kiviteli üzlet

A. Gelb Krakau, No. 14.

A czipőket kívánatra kicseréljük, vagy a pénzt visszaküldjük, tehát minden kockázat ki van zárva.

„De la Ville“
Szálloda, Kávéház és Étterem.

Az átutazó
és a helybeli magyarság
találkozó helye.

= fényesen berendezett szobák. =

Külön nagy étterem.

Kitűnő ételek és italok.

Kőbányai és pilseni östorrasi sörkimérés.

Számos látogatást kér

Szentgyörgyi Ferencz,

a „De la Ville“ szálló, kávéház és étterem
tulajdonosa.CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

Által a legújabbosabb árak mellett ajánljuk:

Locomobil és gőzcseplőgépek,

szalmakaszalók, járgány-cseplőgépek, lóhera-cseplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
aszénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Pianelet
kapalók, szecskavágók, reparágók, kukoricza-
morzsológok, daráló, őrlemalmok, egyetemes
szél-ekék, 2. és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.Fiumei első magyar rizshántoló- és rizs-
keményítőgyár részv. társaság

FIUME.

VÉDJEGY.

Különlegesség
fényceménnyítő
táblácskákban.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

A Fiumei Népbank Részvény-Társaság

(FIUME, Andrassy-uteza 1. sz. I. em.)

elfogad a legelőnyösebb feltételek mellett betéteket takarékkönyvekre, számlára és giro-számlára;

hitelt nyújt folyó számlára és elfogadványokra;

leszámitol váltókat és kereskedelmi értékeket;

kibocsát csekkeket, utalványokat és hitelleveleket a monarchia és a külföld

minden nagyobb városába;

vesz és elad értékpapírokat, külföldi váltókat és bel- és külföldi pénznemeket;

előleget nyújt árukra és értékpapírokra;

megőríz és kezel értéktárgyakat;

gondoskodik okmányok, értékpapírok, szelvények és kisorsolt értékek

inkasszójáról; végrehajt tőzsdei műveleteket kellő gyorsasággal;

fizetéseket eszközöl mérsékelt feltételek mellett a főbb kereskedelmi piacok n

Leder S. czipőüzlete

VIA GOVERNO 11 (Corso), A VINC. DE DOMINI-UTCA SARKÁN.

Nagy választéku, magyar gyártmányu legkitűnőbb

férfi-, női- és gyermek czipők

minden árban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalanul eszközöltetnek.

Könyvnyomdai
műintézetTipografia
artistica

„UNIO“

„Adria“ palota, FIUME palazzo „Adria“.

TELEFON 224.

SZÁLLIT

minden a nyomdászatra vágó munkát
gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

ESEGUISCHE

prontamente con conoscenza del ramo ed
al più buon mercato ogni lavoro tipografico.